

Süs bitkileri genel olarak kesme çiçekler ve yeşillikler, saksılı bitkiler ve peyzaj için kullanılan diğer bitkileri kapsamaktadır. Süs bitkileri sektörü ise kesme çiçekler, iç mekan süs bitkileri, dış mekan süs bitkileri ile doğal çiçek soğanları (geofitler) olmak üzere 4 farklı faaliyet alanına ayrılmıştır.

Kesme Çiçek, bitkiden kesilerek elde edilen kesilmiş ve taze bir çiçek aranjmanında kullanılmaya hazır olan herhangi bir çiçek olarak dalı olarak tanımlanabilir. Buket, çelenk veya sepet yapımında tek başına veya bir arada kullanımları mümkündür. Dünyada ticari hacmi en yüksek olan süs bitkisi gurubu olup, kesme çiçekler tek başına toplam süs bitkisi pazarının yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. Kesme çiçek üretiminde, türler itibarıyla karanfil, gül ve gerbera önde gelmektedir. Bunların toplam kesme çiçek üretim alanlarından aldığı pay sırasıyla % 63, % 15 ve % 10'dur. Süs bitkileri arasında özel günlerde ilk tercih edilen süs bitkileri kesme çiçeklerdir. Bu nedenle özel bir öneme sahiptirler.

Kesme Çiçek Yetiştiriciliği

Ülkemizde kesme çiçek yetiştiriciliğinin %60'ı seralarda yapılmaktadır. Bunun yanında iklimin uygun olduğu zamanlarda ve yaz aylarında açık tarlalarda da yetiştirilirler. Glayöl, statis, hüsnüyusuf bitkileri açık alanda yetiştirilen kesme çiçeklere örnek verilebilir. Kesme çiçek üretim alanları Ege, Marmara ve Akdeniz bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Kesme çiçek yetiştiriciliği Batı'da cam ve plastik seralarda, Güney'de plastik seralarda ve Marmara bölgesinde cam ve plastik karışımı seralarda yapılmaktadır. Yalova ve çevresinde seraların çatıları beşik çatı ve cam kaplıdır, yan

yüzeyleri ise plastik örtü ile kaplanmıştır. Yurt içi ve yurt dışı pazarlarının olması nedeniyle; büyük işletmeler teknik donanımı yüksek bilgisayar kontrollü modern seralar kurarak son yıllarda bu sektöre katılmışlardır.

Ekolojik İstekleri

Kesme çiçeklerin iklim ve toprak tercihleri, yetiştirilme yöntemleri ve ekim zamanları türlere göre büyük değişiklikler göstermektedir. En fazla üretim seralarda yapılmakta olduğundan iklim koşullarından çok etkilenmemektedir. Bunun yanında satışın en çok olduğu dönem Kasım – Mayıs ayları arasındadır. Bu nedenle yetiştiriciliğe başlarken hasadı bu döneme denk getirecek şekilde planlamak gerekmektedir. Birçok çiçek türünde dikimden veya uç kırımından sonra çiçek kesilmeye kadar geçen zaman araştırmalarla belirlenmiştir. Bu nedenle ekim-dikim işlemleri bu şekilde programlanır. Örneğin lale, frezya veya iris gibi soğanlı bitkilerin, soğanları özel sıcaklıklarda muamele edilerek, normalden 1,5-2 ay önce çiçek açması sağlanır. Karanfil fideleri ocak-şubat aylarında dikilirlerse, ilk el temmuzda, ikinci el çiçekler ise şubat ayında hasat edilir. Dikim mayısta yapılırsa ilk çiçekler eylül-ekim, ikinci el çiçekler ise mart-nisan aylarında kesilir.

Toprak İstekleri ve Hazırlığı: Genel olarak kesme çiçekler geçirgenliği iyi, organik madde bakımından zengin kumlu-tınlı toprakları severler. Nötr toprakları daha çok tercih ettikleri için ideal pH aralığı 6.5 – 7.5 arasına olmalıdır. Bunun yanında topraksız tarım yetiştiriciliği kesme çiçek yetiştiriciliğinde sıklıkla kullanılmaktadır. Toprakta yetiştiricilik için toprak iyi şekilde işlenerek kabartılır, yabancı otlar ve kökler temizlenir ve kesekler

parçalanır. Temel gübre olarak kullanılan azot, fosfor ve potasyum ile çiftçilik gübresi çapadan önce verilerek toprağa karıştırılmalıdır. Toprak işlemeden sonra dikim için tavalar ve yolların yapımına geçilir. Özellikle hastalıklara hassas türlerin üretiminde mutlaka toprak ilaçlaması yapılmalıdır.

Işıklanma: Kesme çiçekler türlerine göre farklı ışık tepkilerine sahiptir. Karanfil 12 saat aydınlanmayı aşan uzun günlerde daha kaliteli çiçeklere sahip olurken krizantemin çiçeklenmesi için kısa gün koşulları gerekmektedir. Bunun için krizantem yazın çiçeklenme için karartmaya kışın ise vegetatif büyüme için ilave aydınlatma gereksinim duymaktadır. Bununla birlikte kesme çiçek yetiştiriciliğinde genel olarak yaz günleri güneş yanıklığı ve yüksek sıcaklıklardan koruma amacı ile seralarda gölgelendirme yapmak gerekmektedir.

Sulama: Kesme çiçek yetiştiriciliğinde sulama çok önemlidir. Toprağın azar azar ve sık sık sulanması bitki köklerinin daha iyi gelişmesini sağlar. Sulama suyu ile yapılacak gübreleme ise, bitki gelişiminin düzenli olmasını sağlar. Bu nedenle seraların sulanmasında genellikle damla sulama sistemleri tercih edilmelidir. Topraksız tarım üretiminde ise sulama işlemi otomatik makineler yardımı her sulamada gübre de ilave edilerek (fertigasyon), daha sık ama az miktarlarda su verilerek yapılmalıdır.

Nem ve Sıcaklık: Sıcaklık ve nem istekleri türlere göre değişmekle birlikte çoğunlukla sera koşullarında yetiştiricilik yapıldığı için havalandırma işlemine özellikle hastalıklardan korunma amacı ile ayıca özen gösterilmelidir. Bununla birlikte kış yetiştiriciliğinde bitkileri don veya üşüme zararından korumak için seralarda

sisleme, çatı yağmurlaması veya ısıtma sistemlerinin bulunması gerekmektedir.

Kesme Çiçek Üretim Yöntemleri

Kesme çiçekler genel anlamda generatif (tohumla) ve vejetatif (bitki parçalarıyla ve doku kültürü ile) olmak üzere iki farklı şekilde üretilmektedir.

Generatif Üretim: En ucuz ve yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir ancak her tür tohumla üretilmez. Ekim zamanı, tür ve çeşide göre farklılık gösterir. Genellikle tohumlar, saksılara, viyollere, seralarda hazırlanan tohum yataklarına veya kasalara ekilirler.

Vejetatif (Bitki Parçalarıyla) Üretim: Süs bitkilerinin kök, gövde veya sürgün parçaları ile soğan, yumru ve benzeri organlarıyla yapılan üretilmektedir. Tohumla üretime göre daha kolay bir yöntemdir. Tohumla üretimde genetik açılma görülen türlerde tercih edilir. Vejetatif üretim yöntemi olarak; aşılama, çelikle üretim, daldırma yöntemi ile üretim, ayırma ve bölme yöntemi ile üretim, yumru, soğan ve kralen ile üretim ve soğan pulları ile üretim sayılabilir.

Doku Kültürü İle Üretim: Laboratuvar ortamı gerektiren bu üretim yönteminde iklim ve çevre koşullarına bağlı kalmadan kısa sürede çok sayıda bitki üretmek mümkündür. Bu üretim yönteminde bitkilerden “explant” olarak adlandırılan küçük parçacıklar alınır. Daha sonra bu parçacıklar, özel besi ortamlarında, tüpler içerisinde büyütülürler. Sonuçta ana bitkinin aynısı çok sayıda bitkicik elde edilmiş olur. Özellikle üretimi problemlili türlerin üretimi ve hastalıktan arı bitki elde etmek için tercih edilir.

Hasat ve Hasat Sonrası İşlemler

Kesme çiçeklerde hasat olgunluğu türlere göre değişmektedir. Hasattan sonra çiçeklerin boylanması, demetlenmesi, su çektirme işlemi, ambalajlama ve nakliye gibi işlemler “hasat sonrası işlemler” olarak adlandırılır.

Hasat: Çiçekler önce uygun bir metot ve ekipman ile kesilir. Uygun hasat zamanı güller için gonca halindeyken; lale, glayöl, iris ve liliüm gibi çiçekler de ilk renk görüldüğünde; karanfiller içinse renkli yaprakları tam açıldığındadır.

Boylama ve Demetleme: Çiçekler kesildikten sonra, türlerine bağlı olarak değişen uzunluklarda boylandırma yapılır ve çiçeklerin yapısına uygun olarak 5 – 10 ya da 20 çiçekli olacak şekilde demetlenir.

Su çektirme: Demet hildeki çiçekler su dolu kovalara yerleştirilerek 2 – 4 saat boyunca su çektirme işlemine tabi tutulur. Bu aşamada su içerisine vazo ömrünü uzatmaya yönelik maddeler ilave edilebilir.

Ambalajlama ve Nakliye: Su çektirme işleminden sonra çiçekler, kutulara yerleştirilir kutunun kapağı kapatılır. Çiçeklerin nakliye işlemine kadar soğuk koşullarda muhafaza edilir. Nakliye işleminin soğuk zincir ile sağlanması kesme çiçeklerin ömrünü uzatacaktır.

🏠: Alparslan Türkeş Bulvarı, No: 492
33740, Erdemli / MERSİN
🌐: <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/alata>
@: alata@tarimorman.gov.tr
☎: 0 324 518 00 52
📞: 0 324 518 00 80

T.C.

TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü



Kesme Çiçek Yetiştiriciliği

Dr. Hüsamettin Aycan ALP



Mersin-2022